

Biblioteken i Östergötland

nr **4** | 2010

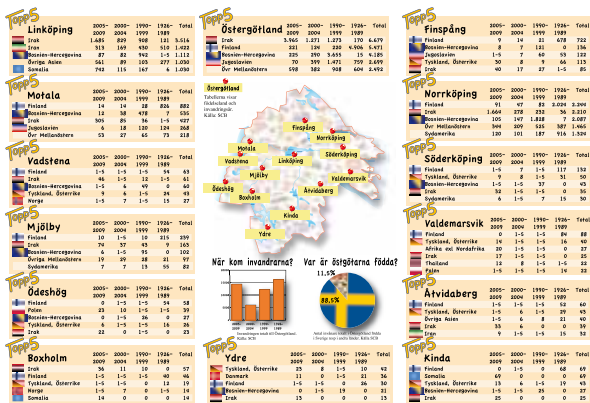
Innehåll nummer 4:2010

آیا در ایران برف وجود دارد؟

Om KB, visioner, kulturmöten och snö	3
Ministern svarade på öppet brev ...	4
Nu är inbjudan skickad till regeringskansliet	4
Presstopp! Nu startar det stora IKT-lyftet	5
ABF Östergötland satsar stort på digital delaktighet	5
Östergötland får mer pengar för digitalt medborgarskap	6
Medveten satsning på modersmål	7
Ny lag om samhällsorientering ställer krav på samarbete	7
”Biblioteken är en viktig länk i kedjan för många nyanlända”	8
Ett lyckat sätt att öka tillgängligheten	9
Google Chrome enkel genväg till andra språk	10
En talande penna som får boken att prata	10
Skilda förutsättningar för mångfaldsarbete i länet	11
Inga kåldolmar utan nya östgötar	11

Var är östgötarna födda?	12
I Malmö står brukaren i självklart fokus	14
Mångfald i Garaget	15
Läsplattor till utlåning inte helt enkelt	16
”Svårt att sja om framtiden för läsplattor”	16
”Roligare med iPad och Galaxy Tab”	17
Mest för internt bruk och demonstration ute i länet	17
Om läsplattor i skolan på läsplattedagen 8 december	17
It-support direkt i Söderköping	18
Smått & gott	18
Allt genast – var står Östergötland nu?	19
”Hittills tycker jag utbudet verkar bra”	19
Framtida samarbete för medier på olika språk	20
Två konferenser om prioriterade mångfaldsfrågor	20
Somalia först ut i seminarier om mångkultur	20
Anbud och kickoff för gemensamt system	21

Gratis Birgitta till Greta Renborgs pris!	22
Projektet ”Nytta & nöje” i mål med råge	22
Litteraturtävling på Östgötabibliotek	23
Låna, lyssna, ladda ner – bildspel	23
IKT-kompetens för personal och användare	23

Ansvarig utgivare:
Kerstin Olsson, länsbibliotekarie
kerols@ostsam.se
Redaktör: Agneta Hagelin
agneta.hagelin@ostsam.se
Layout: Okidoki Kommunikation
info@okidoki.se

Manusstopp för nr 1 av Biblioteken i Östergötland den 15 april 2011.
Välkomna med artiklar från biblioteken i länet!
Skicka artiklar på högst 500 ord till ansvarig utgivare per e-post. Innehållet i varje artikel svarar insändaren själv för.

Omslagsbild:
Kalid Moallim, ursprungligen från Somalia, går på lättläst språkkirke hos Johanna Wassholm på Norrköpings stadsbibliotek.
Foto:
Said Zenhari

آیا در ایران برف وجود دارد؟ Om KB, visioner, kulturmöten och snö

Kerstin Olsson, länsbibliotekarie

Finns det snö i Iran?

Jag har en kompis från Iran. "Finns det snö i Iran" har blivit ett sorts kodord för "trött på att höra det igen". Under sina närmare 20 år i Sverige har han fått den frågan hur många gånger som helst av svenskar han träffat. Att mötas i ett samtal är en konst, och jag förmodar att jag trampat i klaveret många gånger när jag träffat människor från andra länder, hemma eller utomlands. Och tålmodigt och väluppfostrat har de haft överseende.

Mångkultur

Det är novembergrått och snöblaskar ute medan vi lägger sista handen vid det här numret av Biblioteken i Östergötland, som handlar om mångkultur och utveckling av biblioteksservice på andra språk än svenska. I Lärmiljöprojektet har biblioteken och integrationssamordnarna i kommunerna mötts för att samarbeta kring integration och digital

delaktighet. Det är ett spännande arbete som kräver en del mänsklig kompetens i konsten att mötas.

Barnbokslut

Det finns fler områden där det kan uppstå kulturkrockar. Till exempel i Barnombudsmannens rapport 2009 "Kom närmare" kunde vi läsa att bara 25 procent av barnen upplever att de tas på allvar och blir bemötta med respekt på biblioteken. Här finns mycket att göra och det behövs strategier och prioriteringar. Bibliotekschefer i Mellansverige kommer att inleda 2011 med en heldag om barnkonventionen och barnbokslut, närmare bestämt den 18 januari i Örebro.

Ordets makt

I fredags var jag på KB:s stämma. Det var ju kul. Att bli inbjuden, menar jag. Men det var minst fjärde gången jag hörde riksbibliotekarie Gunnar Sahlin uttrycka sin stora indignation över att inte KB fått hand om pengarna till den regionala biblioteksverksamheten. Finns det snö i Iran? Jag hörde till dem som ansåg att KB borde ha hand om bidragen för regional biblioteksverksamhet. Ansvar, befogenheter och resurser bör hänga ihop. Nu vill jag se visioner och en vilja till dialog om en nationell biblioteksstrategi. Jag tror på ordets makt. Om vi har en gemensam biblioteksstrategi kommer de flesta att arbeta i den riktningen och vi kommer att få större jämlikhet och bättre kvalitet på biblioteksverksamheten i landet. Jag tror på samverkan och dialog, även om man kulturkrockar emellanåt.

Riktigt kull!

Biblioteken i Östergötland gillar samarbete. Det märktes tydligt på chefsmötet häromdagen. Det är bra stämning och

innan året är slut bör underlaget för det gemensamma biblioteksdatasystemet vara klart för annonsering. Och i februari blir det gemensam kickoff för alla som arbetar på kommunbiblioteken i länet. Som en inledning till ytterligare samarbete. Det ska bli riktigt kul! Jag ser fram emot 2011. Och innan dess kommer det säkert mer snö både här och i Iran.

آیا در ایران برف وجود دارد؟
بله وجود دارد

Finns det snö i Iran?
Ja det finns det.

Lästips om människor, kulturer, möten och omöten: Milan Kundera, Okunnigheten.

Ministern svarade på öppet brev ...

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Hur ser Sveriges nya IT-minister, Anna-Karin Hatt, på frågan om det digitala utanförskapet? Vilka politiska visioner har hon på området? Jag ställde frågan i ett öppet brev till ministern inför ett nationellt upprop om ökad digital delaktighet som hölls i Stockholm. I brevet berättade jag också om östgötabibliotekens satsning på Internet för alla. Svaret lät inte vänta på sig!

Foto: Sandra Baqirjazid

”Jag vill höra mer om bibliotekens roll, om satsningen i Östergötland som fick 78-åriga Gun Nydahl att lära sig datorer så att hon nu håller daglig kontakt med sina sex barnbarn via Facebook”.

Det sade Anna-Karin Hatt (c), nyutnämnd IT-minister, i sitt första offentliga tal i samband med Internetdagarna

i Stockholm, 27 oktober.

Gun Nydahl från Mjölby är känd från östgötabibliotekens e-kampanj ”Internet för alla” som genomfördes under oktober månad 2009. Gun gav röst åt det digitala utanförskapet, och många kände igen sig. Nu har hennes berättelse nått ända fram till regeringen!

Sveriges nya IT-minister, Anna-Karin Hatt, har lyssnat på Gun Nydahl och tagit intryck.

Det framkom när ministern gjorde sitt första offentliga framträdande i samband med Internetdagarna i Stockholm. Frågan om ett informationssamhälle för alla är viktig när det nu ska skapas en digital agenda för Sverige.

”Biblioteken har, tillsammans med många andra aktörer, ett ansvar för att öka den digitala delaktigheten i samhäl-

let”, framhöll Anna-Karin Hatt.

Hon sade också att hon vill höra mer om östgötabibliotekens satsning på gratiskurser för internetovana. Projektet ”Nytta och nöje på nätet – internetguidningar på östgötabibliotek” har hittills under året hjälpt två tusen östgötar att ta de första stegen in i den digitala världen.

Det öppna brevet publicerades på stiftelsen .SE:s blogg i samband med det nationella uppropet om digital delaktighet, som hölls i Stockholm 25 oktober. Dagen därpå inleddes konferensen Internetdagarna, med över tusen deltagare, där IT-ministern var en av huvudtalarna.

Läsa hela blogginlägget här:
www.internetdagarna.se/

Nu är inbjudan skickad till regeringskansliet

Text: Anne Hederén, Länsbibliotek Östergötland

Nu bjuds IT-ministern in till en dag på Mjölby bibliotek

Syftet är att berätta om erfarenheterna av arbetet för breddad digital delaktighet, informera om det nationella arbetet som bedrivs och diskutera behovet av vidare insatser.

Om ministern kommer får hon givetvis möta Gun Nydahl från Mjölby, representanter från bibliotek och studieförbund medverkar liksom

nationella projektet IKT-lyftet, Folkbildningsrådet, Folkbildningsförbundet samt stiftelsen .SE.

Stiftelsen .SE har stöttat projektet Internetguidning på östgötabibliotek.

Ur programmet:

- Så arbetar biblioteket praktiskt med handledning och inspiration för internetovana.
- Studiecirklar i samarbete mellan bibliotek och studieförbund.

- Info om satsningen i Östergötland.
- Bibliotek och folkbildning i ett gemensamt IKT-lyft för Sverige.
- Erfarenheter och möjligheter för arbetet med en ökad digital delaktighet.

Presstopp! Nu startar det stora IKT-lyftet

Foto: stock.xchng

ABF Östergötland satsar stort på digital delaktighet

Text: Anne Hederén, Länsbibliotek Östergötland

Tanken är att erbjuda kostnadsfria studiecirklar i vardagsanvändning av internet. Under rubriken Internet – ett verktyg i vardagen erbjuds en utbildning som omfattar 12 studietimmar och är uppdelad på fyra tillfällen.

Det blir en introduktion till internet som handlar om både nytta och nöje. Målgruppen är inte den absoluta datornybörjaren utan snarare den som vill komma igång med användningen av internet. Delta-garna kommer att få bekanta sig med TV, radio och dagstidningar på nätet liksom olika myndigheters webbplatser. Olika sätt att skaffa sig e-post, hur handel och betalningar går till och hur man bokar biljetter av alla slag är andra exempel ur kursinnehållet.

Portabla datastudior med sex bärbara datorer, trådlös router och mobilt bredband/3G ger möjligheten att hålla studiecirkel i princip var som helst. Genom att gå ut till fackföreningar, hyresgästföreningar och pensionärsföreningar hoppas man nå ut brett med möjligheten att arrangera cirklar. Målet är att nå 3 000 östgötar under året.

Samarbete med biblioteken

Det blir nu också nya möjligheter för samarbetet med biblioteken – inte minst på småorterna. Sedan tidigare har vi i samarbete med ABF studiecirklar för internetnybörjare på de små filialerna i Mogata och Östra Ryd i Söderköpings kommun. På filialen i Skänninge pågår en studiecirkel i släktforskning. Allt tack vare ABF:s portabla enheter som ger nya möjligheter på filialbiblioteken som annars inte har datorer nog att erbjuda gruppundervisning. Först ut bland filialer på småorterna i den nya satsningen blir Horn och Rimforsa i Kinda, där bibliotekschef Thomas C Ericsson nu går ut med erbjudandet om cirklar via anslag i biblioteket. Biblioteken åtar sig att marknadsföra cirkelarna och samla in intresseanmälningar liksom att tillhandahålla lokalen gratis.

Ett svenskt IKT-lyft ser ut att bli verklighet. Nu är det klart att folkbildning och bibliotek går ihop i en gemensam nationell kampanj för ökad digital delaktighet under åren 2011–2013. Målet är att nå minst 500 000 vuxna svenskar som idag står utanför informationssamhället. Det innebär att cirka 25 000 östgötar ska nås av kampanjen.

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Upprop för digital delaktighet.

Manifestet som markerar starten på det stora IKT-lyftet undertecknas av en rad organisationer på nationell nivå den 3 december 2010.

Genom att skriva på åtar sig organisationerna att arbeta aktivt för att minska den digitala klyftan i samhället.

Historiskt stark bas

Svensk biblioteksförning, länsbiblioteken, projekt IKT-lyftet, Folkbildningsförbundet, Folkbildningsrådet, studieförbunden, Utbildningsradion, Rörelsefolkhögskolorna RIO, lärcentraorganisationen Nitus, Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Kungliga biblioteket samt Stiftelsen för Internetinfrastruktur .SE står bakom uppropet.

”Eftersom samtliga länsbibliotek genom SLB samt svensk biblioteksförning också valt att underteckna, har vi en mycket stark – historiskt stark – bas, som ger goda förutsättningar även för andra organisationer som t ex UR, TPB, Hjälpmedelsinstitutet, Nitus etc att engagera sig och hitta sin roll i arbetet. Varken bibliotek eller folkbildning kommer att kunna engagera alla delar av verksamheten, men tillräckligt många för att det ska ge effekt.”

Det säger Ann Wiklund, samordnare för det nationella projektet IKT-lyftet, och spindeln i nätet i detta historiska nätverk för ökad digital delaktighet.

Gemensamt mål

”Tillsammans ska vi kraftsamla genom ett gemensamt mål, och för att vårt arbete ska få större legitimitet och tyngd. Med ett gemensamt mål är det också lättare att kommunicera behovet av samverkande insatser med beslutsfattare. För att lyckas måste vi samverka brett nationellt, men också regionalt och lokalt i kommunerna med andra verksamheter som till exempel socialtjänst, omsorgsverksamhet, mödravård, flyktingsamordnare och vuxenutbildning”, fortsätter Ann Wiklund.

Undertecknandet direktsänds

En gemensam satsning med aktiviteter ska genomföras under perioden januari 2011 - augusti 2013. Utifrån respektive organisationers uppdrag och mål ska man samverka för att den digitala klyftan i World Internet Institutes redovisning i oktober 2013 ska ha minskat med minst 500 000 personer.

Undertecknandet kommer att direktsändas på stiftelsen .SE:s webbplats iis.se/live och använder hashtagarna #digidel#sign (på twitter).

Språkcafé i Norrköpings stadsbibliotek för den som vill träna på svenska och träffa nya människor.

Foto: Jörgen Dahlberg

Östergötland får mer pengar för digitalt medborgarskap

Text: Anne Hederén, Länsbibliotek Östergötland

Internet är snabbt, smidigt och självklart – för väldigt många. För att kunna ta del av det svenska samhället i dag krävs att du har tillgång till och kan hantera internet som på kort tid blivit det självklara verktyget för en mängd samhällstjänster. Listan kan göras hur lång som helst:

- Försäkringskassan ger snabbare svar om du använder deras internetjänst...
- Att betala räkningen på webben är gratis, men kostar pengar i banklokalen...
- För att kunna söka arbete krävs en e-postadress...
- Anmälan till barnomsorgen ska göras på kommunens webbsida...
- Alla bostadsbolag annonserar ut sina bostäder snabbast på nätet...

Den som inte har tillgång och kunskap riskerar att hamna helt utanför. Är man dessutom ny i Sverige riskerar utanförskapet att bli dubbelt.

Fortsättning av "Nytta & nöje"

Länsbibliotek Östergötland har nu fått 390 000 kronor från stiftelsen .SE för en fortsättning på det tidigare projektet *Nytta & nöje på nätet*: Internetguidning på östgötabibliotek. Då var målet

att nå att ca 1 600 östgötar – det blev 2 235! (se sidan 22)

Fokus ligger denna gång på östgötar med invandrarbakgrund. För den som ska etablera sig i Sverige är det nödvändigt att använda internet i kommunikation, studier och informationsökning. Man behöver helt enkelt ett digitalt medborgarskap.

Vi vill främst vända oss till:

- Nyanlända som deltar i kommunernas introduktionskurser och har behov av olika former av stöd i internetanvändning för att etablera sig i Sverige.
- Personer ur äldre invandrargrupper som saknar datorvana eller är ovana vid att använda internet som verktyg i vardagen.

Handledning som drop-in

Exempel på koncept som vi vill prova:

- Kurser med svenskspråkig ledare med stöd av tvåspråkiga personer (gärna ungdomar) som kan ge deltagarna nödvändigt språkstöd. Kurserna kan erbjudas som en del i kommunernas obligatoriska introduktion av nyanlända.
- Studiecirklar i samarbete med studieförbund med kursledare som är tvåspråkiga alternativt språkstöd i gruppen.
- Individuell handledning med handledare/bibliotekspersonal erbjudet som drop-in / IT-café (enligt samma

koncept som Språkcafé) eller som bokad träff.

Fortsättning av "Lärmiljöer"

Parallellt pågår lärmiljöprojektet som för innevarande år har beviljats 200 000 kr från Kulturrådet för att utveckla och tydliggöra bibliotekens möjligheter att bidra till mångkultur, integration och ökad digital delaktighet för personer i Östergötland med utländsk bakgrund. Inom ramen för det projektet genomförs:

- Marknadsföring om de möjligheter som erbjuds via bibliotekens lärmiljöer och annat utbud lokalt och via Internationella biblioteket.
- Bibliotekens delaktighet i samhällsinformationen till nyanlända utvecklas via visningar och informationstillfällen.
- Mötesplatser och aktiviteter på biblioteken i form av till exempel läxhjälp, språkcaféer i samarbete med studieförbund, föreningar och frivilligorganisationer erbjuds.
- I samarbete mellan biblioteken ska bestånden av tryckt och elektronisk samhällsinformation och resurser som behövs för att etablera sig i Sverige och lära sig svenska ses över och förstärkas.

Medveten satsning på modersmål

Text: Agneta Hagelin, redaktör

Norrköpings stadsbibliotek får tjäna som exempel på hur det satsas medvetet för att nå besökare som har annat modersmål än svenska. Det gäller både vuxna och barn, bland annat i samarbete med förskolorna i Klockaretorget.

Marianne Lindberg på barn- och ungdomsavdelningen berättar att samarbetet initierades av förskolan Valthornet. Det har nu lett till en rad konkreta insatser.

På huvudbiblioteket finns en hylla "Samma bok – flera språk" där man kan låna samma titel på svenska och på något annat språk. De här så kallade tvillingböckerna har dock ett begränsat urval av titlar på flera språk.

Boklådor

Förskolorna får boklådor med framför allt böcker på olika modersmål. Till

viss del innehåller lådorna tvillingböcker. Tanken är att förskolepersonalen läser den svenska boken på förskolan och lånar ut boken på modersmålet till barnets föräldrar för läsning i hemmet. Med hög igenkänningsfaktor får barnet tillgång till sina båda språk. Planer finns på att göra lådor eller påsar med "fast" innehåll.

Fyra sagostunder på arabiska på bokbussen har ordnats under hösten, till den första kom tre barn med föräldrar.

Gåvobok

Gåvobok på de vanligaste invandrar-språken är på gång. Böcker är inköpta och broschyrer finns på arabiska, somaliska och spanska. Precis som med den svenska varianten, ska BVC dela ut en gåvotalong som ger möjlighet att hämta boken på biblioteket eller bokbussen.

Förskolorna har behov av annat än böcker, bland annat musik och sagor på CD på olika språk. Biblioteket planerar

att köpa in pedagogiskt material som kan lånas ut. Till exempel ska några förskolor få testa RecorderPEN (se sidan 10).

Lättlästa bokcirklar

Övriga exempel på mångfaldssatsningar i Norrköping:

- Biblioteksvisningar och bokprat om lättlästa böcker för SFI. År 2009 gjordes 46 stycken.
- Konferenser med tema mångfald har anordnats tillsammans med länsbiblioteket ("Svenska som andraspråk i det mångkulturella Sverige" 101005 och "Det flerspråkiga biblioteket – IB-dagarna" 101019).
- Två lättlästa bokcirklar för SFI-elever med start i november 2010.
- En arabisktalande biblioteksvärd och en somalisk- och arabisktalande praktikant (se artiklar på nästa uppslag).

Rong Xu från Kina går på lättläst bokcirkel hos Johanna Wassholm på Norrköpings stadsbibliotek. Foto: Said Zenhari

Tvillingböcker – böcker med samma titel fast på olika språk. Foto: Annika Holmén

Ny lag om samhällsorientering ställer krav på samarbete

Text: Cathrine Szabó, Östsam

Kommunerna blev 1 december 2010 skyldiga att ge samhällsorientering för nyanlända som har en etableringsplan, det vill säga flyktingar och vissa anhöriga.

Östergötlands kommuner har ett pågående regionalt samarbete kring samhällsorienteringen för nyanlända. Inom ramen för RUNE, Regionalt utvecklingsarbete för nyanländas etablering, som samordnas av Regionförbundet Östsam, har ett gemensamt samhällsorienteringspaket tagits fram. Ett informationsmaterial finns på

svenska, lätt svenska och även översatt till språken arabiska, engelska, franska, persiska, somaliska, sorani/kurdiska. Det finns även ett handledarmanus. Allt material finns även på www.nyiostergotland.se.

I Linköping och Norrköping ges samhällsorientering idag av tvåspråkig personal på arabiska och somaliska. I de mindre kommunerna sker informationen på svenska alternativt med tolk.

Biblioteken är en viktig arena för samhällsinformation och ett samarbete har påbörjats mellan biblioteken i länet

och kommunernas integrationsenheter för att materialet även ska vara tillgängligt på biblioteken.

Den nya lagen ställer stora krav på kommunerna. Ett regionalt samarbete krävs för att kommunerna ska kunna få ihop samhällsorienteringen på 60 timmar och kunna erbjuda en kvalitativ samhällsorientering i möjligaste mån på aktuella modersmål. Regeringen har aviserat att målgruppen ska utökas från 2012 till att omfatta även vuxna nyanlända invandrare som inte hör till flyktinggruppen.

”Biblioteken är en viktig länk i kedjan för många nyanlända”

Text: Agneta Hagelin, redaktör

För tre år sedan kom konstnären Amjad Altayyar från Irak till Sverige utan att kunna ett ord svenska. Nu kan han en hel del och lär sig hela tiden mer. Men det är hans arabiska modersmål som är den stora tillgången i jobbet som biblioteksvärd i Norrköping.

– Det är viktigt att biblioteket finns, att det är en välkomnande mötesplats. För nyanlända invandrare är det en väg in i det svenska samhället och den svenska kultursjälen, säger Amjad som vet vad han pratar om.

När han kom till Sverige i slutet av 2007 var det just till biblioteket han sökte sig för att hitta någon slags tillhörighet. Kulturen, särskilt konsten, är hans livsnerv. Efter att ha utexaminerats från konstakademien vid Bagdads universitet 1996, arbetade han som etablerad konstnär och undervisade som handledare för olika konstprojekt.

Viktig länk

– Biblioteket är en viktig länk i kedjan för många nyanlända. Men alla vet inte om vilken service de kan få, eller hur mycket kulturellt som erbjuds. Då är det väldigt bra att kunna ge information på arabiska och kunna svara på alla frågor direkt.

Att få en biblioteksguidning på sitt modersmål kan vara ovärderligt för den som till exempel går i SFI-undervisning. Liksom att ha tillgång till skriftliga instruktioner på arabiska om hur kopieringsmaskinen, scannern och datorerna fungerar på biblioteket.

Amjad konstaterar att biblioteksvärdar kan nå grupper av invandrare som kanske inte använder biblioteket till vardags. Även den som inte har ett skriftspråk har glädje av utbudet med musik och utställningar.

Hur arbetet ska bedrivas för att få fler arabisktalande kvinnor att besöka biblioteket är inte lätt att veta.

–Många kommer från en struktur där omsorgen av familjen och hemmet är högt prioriterade. Det är ingen självklarhet att vilja komma till biblioteket.

Riktad verksamhet

Därför har riktad verksamhet till barn och skola en stor betydelse, menar Amjad Altayyar.

Ett exempel är de workshops och övningar som barn fick göra i samband med att stadsbiblioteket i våras visade Riksställningens vandringsutställning ”Magiska manteln”. Amjad beskriver utställningen som en skapande resa genom den islamiska konsten. Han lät barnen lära sig måla traditionella mönster och så blev bilderna slutligen en utställning.

Han har också gjort en ren fotoutställning om Irak, ”En annan bild av

Irak” som visats även i Linköping och Finspång. Amjad Altayyars främsta arbetsuppgifter har varit att finnas ute i biblioteket för att hjälpa arabisktalande besökare till rätta och utforma skyltar och annat informationsmaterial på arabiska. På senare tid har han också börjat hålla i internet- och datorhandledningar på sitt hemspråk.

Nystartsjobb

– Ibland är det svårt för människor att förstå varför de ska lära sig använda dator. Det är först när de står inför något konkret som viljan kommer, säger han och tar teoriprovet för körkort som exempel. Utan datorkunskap kan man inte avlägga provet.

Och den som väl börjat använda datorn vill förhoppningsvis snart introduceras på internet och få tillgång till e-tjänster, inte minst bibliotekens egna.

Amjad Altayyar tycker om sitt arbete som biblioteksvärd och har nu fått veta att det varar i ett år till, som nystartsjobb via Arbetsförmedlingen.

– Vad som händer sedan vet ingen.

FOTNOT. Läs mer om Amjad Altayyar på hans hemsida: www.altayyar.se

Namn: Amjad Altayyar (efternamnet betyder pilot på arabiska)

Ålder: 37

Bor: Norrköping

Familj: Gift, tre barn.

Yrke: Konstnär, jobbar också som biblioteksvärd på halvtid i Norrköping.

Intressen: Kultur och resor.

Läser gärna: Det mesta, mycket om konst.

Brinner för: Att få arbeta som konstlärare.

Framtiden: Flexibel inför vad som väntar, håller på med en avhandling om hur livet i exil påverkar irakiska konstnärers sätt att måla, det vill säga om byte av miljö även innebär att man ändrar sitt sätt att måla. Blir förhoppningsvis klar med magisterutbildningen under våren 2011.

I samband med vandringsutställningen "Den magiska manteln" ordnade Amjad Altayyar workshops med målade mönster som sedan blev en utställning.

Foto: Amjad Altayyar (med självutlösare)

Ett lyckat sätt att öka tillgängligheten

Text: Agneta Hagelin, redaktör

Sedan 1 mars 2009 har stadsbiblioteken i Norrköping och Linköping var sin biblioteksvärd med arabiska som modersmål. Att lotsa nyanlända invandrare in i samhället via biblioteket har visat sig lyckat. Fler bibliotek och nya språkgrupper står på tur.

Det beräknas att var femte biblioteksbesökare har utländsk bakgrund. Det märks bland annat i ett ökat utbud av böcker och andra medier på fler språk. Men hur lättåtkomlig är biblioteksservicen och samhällsinformationen för den som är nyanländ?

Integrationsprojekt

Från början var satsningen på biblioteksvård planerad att bli ett större integrationsprojekt i Östergötland.

Men de tänkta ekonomiska anslagen uteblev.

Trots att projektet blev lite mindre är syftet fortfarande det samma; dels att öka tillgängligheten till biblioteken för personer med utländsk bakgrund, framförallt nyanlända, dels att ge högutbildade invandrare möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Arabisktalande målgrupp

Det hela landade i ett sambete med Arbetsförmedlingen kring tidsbegränsade så kallade instegsjobb. Sedan mars 2009 har stadsbiblioteken i Norrköping och Linköping var sin biblioteks- och informationsvärd som vänder sig till en arabisktalande målgrupp.

Värdarna arbetar med bland annat biblioteksvisningar, individuella handledningar om internet och e-tjänster, ordnar utställningar och riktad verksamhet för barn och skola. Vartefter behov uppstår gör de också foldrar,

broschyrer och affischer på arabiska för att sprida information om nytta och nöje med biblioteket. Naturligtvis är de också delaktiga i inköp och översyn av till exempel bokbestånd.

Det har med tiden visat sig att det kommer fler arabisktalande barn och vuxna till stadsbiblioteket i Norrköping än till stadsbiblioteket i Linköping.

I Linköping har biblioteksvärderna därför lagt mer tid på filialer, bland annat i Skäggetorp.

Biblioteksvärd även i Motala

Motala håller på att rekrytera en biblioteksvärd med inriktning på arabiska. Det finns också önskemål att hitta värdar med somaliska som modersmål. I Norrköping har man löst behovet tills vidare med en somalisk- och arabisktalande praktikant. Även Valdemarsvik har haft en arabisktalande praktikant via flyktingmottagningen, ett samarbete som eventuellt fortsätter.

Google Chrome enkel genväg till andra språk

Text: Agneta Hagelin, redaktör

Den som använder internet råkar förr eller senare besöka en webbplats på ett främmande språk. Lösningen kan vara Google Chrome, en webbläsare med inbyggd översättning som just nu hanterar 52 språk.

Chrome är en webbläsare precis som till exempel Internet Explorer och Firefox. I Chrome finns dock en inbyggd maskinöversättning som känner av om en webbsida är på ett annat språk än det som ställts in som förval.

Ändringar av språkinställningar och typsnitt görs enkelt av den som använder datorn just för stunden.

Det gör att Chrome blivit en populär webbläsare på publika och offentliga datorer. Norrköpings stadsbibliotek har datorer på varje våningsplan med Chrome installerad och de används

flitigt, inte minst av olika invandrargrupper. Chrome är konstruerad för att vara en snabb och enkel webbläsare, man söker och navigerar från en och samma ruta och flikarna är dynamiska. Chrome hanteras av alla operativsystem och kan fungera som standardläsare eller som komplement.

Maskinöversättningar är just maskinöversättningar och ska tas med en nypa salt. Det kan emellanåt blir riktigt dråpliga meningsbyggnader, men överlag är översättning via webben en fantastisk möjlighet för människor att få nya kunskaper och förstå varandra bättre.

En talande penna som får boken att prata

Text: Agneta Hagelin, redaktör

En kombinerad mp3-spelare och scanner med inspelningsfunktion och vips kan boken prata – på flera språk! Tekniken används på allt fler förskolor och bibliotek där behovet av flerspråkiga medier är stort.

RecorderPEN heter pennan som alltså spelar upp ljud när den rör förinspelade etiketter – soundspots – som kan

placeras i böcker, på planscher eller informationsmaterial. I etiketterna finns lagrade ljudfiler som kan innehålla allt från berättelser på olika språk till musik och ljudeffekter.

Mycket finns färdigt att beställa, men med inspelningsfunktionen är det enkelt att själva tala eller sjunga, spara filen och sedan lyssna på resultatet. Som gjort för språkutveckling bland såväl barn som vuxna.

I Sverige lanseras pennan och

flerspråkiga böcker via företaget Ndio som drivs av barnbibliotekarien Karin Sohlgren. Läs mer: www.ndio.se

Språkliga länktips:

Internationella biblioteket är rena guldgruvan, särskilt för bibliotekspersonal. IB har cirka 200 000 böcker på drygt 120 språk, tidningar och tidskrifter, video & DVD, mer än 2 000 CD-skivor, ljudböcker på många språk. Här finns också mallar och skyltar på olika språk, som enkelt kan laddas ner. www.interbib.se/default.asp?id=3762

Tema Modersmål på Skolverkets webbsida har mängder av material som är användbart för alla språkintresserade. www.modersmal.skolverket.se/

Mantra lingua är det internationellt sett största förlag som ger ut flerspråkiga böcker och annat material. www.mantralingua.com

Bokspindeln är en prisbelönt barnbokhandel med stort utbud av böcker på olika språk. www.bokspindeln.se

Bookstart är den engelska organisation som ligger bakom utdelning av bra barnböcker till alla barn – från försöksverksamhet i liten skala till ett nationellt projekt med stora framgångar. www.bookstart.org.uk

Organisation för läs- och skrivkunnighet med många intressanta projekt och en användbar webbsida. www.literacy.org.uk

Kampanjen för teckning vill uppmuntra människor i alla åldrar att teckna. Projekt pågår internationellt. www.campaignfordrawing.org

Lexilogos för den som vill veta mer om ord och språk. Här finns också tangentbord för olika språk. www.lexilogos.com/

Skilda förutsättningar för mångfaldsarbete i länet

Text: Agneta Hagelin, redaktör

Förutsättningarna för mångfaldsarbetet är minst sagt varierande för de östgötska biblioteken.

I Ydre är de största invandrargrupperna tyskar, österrikare och danskar, något som inte direkt har satt sina spår på biblioteket. När det kommer andra språkgrupper löser personalen behovet av stöd och hjälp varefter.

Inte heller Ödeshög har någon särskild inriktning kring modersmål, personalen anpassar sig till dagssituationen. Medier köps in när det behövs, exempelvis körkortsböcker på det egna språket.

På många håll förbereds det eller pågår ett nära samarbete med SFI och flyktningmottagningar. I Åtvidaberg

Foto: stock.xchn9

jobbar man med kommunens integrationsenhet och planerar till exempel ett projekt för att erbjuda en anpassad samhällsinriktad internetkurs för kvinnor med invandrarbakgrund.

I Boxholm hoppas man på att komma igång med språkcaféer och läxläsningshjälp.

Motala samlar just nu in förslag på liknande aktiviteter och bokprat på andra språk än svenska.

I Valdemarsvik satsas på "Samma bok – flera språk" samt mångkulturella arrangemang som dans, musik, utställningar och liknande.

Inga kåldolmar utan nya östgötar

PERSONLIGT av Bertil Hedbor, frilansjournalist

Det fanns en gång en tid för länge sedan, då det inte fanns en enda invandrare i Östergötland. Men när inlandsisen började smälta, för 12–13 000 år sedan, kom de första grupperna med samlar- och jägarfolk. Invandringen fortsatte till Sverige och Östergötland fram till bronsåldern för cirka 3 000 år sedan.

Befolkningen i Östergötland började bli bofasta och utav dem som hade kommit bildades de som idag kallas svenskar.

Befolkningen växte och allt mer mark odlades upp. I mitten av 1800-talet var Sverige som mest uppodlat. En liten missväxt innebar svält för många. Samtidigt öppnades lyckans land i väster, för dem som hade lite pengar eller något att sälja så de kunde köpa en enkel resa till USA. Sverige dränerades på 25 procent av sin befolkning. Orsakerna var många; fattigdom, religiös förföljelse, politisk förföljelse eller bara söka lyckan. I USA och Kanada finns idag 4,6 miljoner personer som uppger att de har svensk bakgrund.

Och nu är vi framme vid grafiken du kommer att hitta på nästa uppslag.

Från slutet av 1940-talet och fram till mitten på 1970-talet hade Östergötland en betydande arbetskraftsinvandring. År 1967 infördes bestämmelsen att alla utomnordiska arbetssökande skulle ha klart med arbete och arbetstillstånd innan de fick komma. Detta gjorde Finland till ett högintressant land för våra industrier att hämta arbetskraft ifrån. Det syns också i statistiken, främst i våra industri- och bruksorter.

Alla så kallade gästarbetare stannade dock inte. Förhållandena i hemländerna förbättrades och de hade för det mesta inte drömyrkena i det främmande landet. Under mitten av 1970-talet var utvandringen större än invandringen.

De senare åren hände något nytt. Vi gick från arbetskraftsinvandring till flyktinginvandring. Hårda diktaturer, svält och krig skapade stora flyktingströmmar i världen. En liten del av dem har satt sina spår i invandringsstatistiken även i Sverige och Östergötland. Vi fick grupper asylsökande från Somalia, Irak, Iran, Palestina och forna Jugoslavien som sökte skydd i Sverige.

Intressant är statistiken för våra små kommuner, där den omgivande lands-

bygden har blivit än mer glesbygd. När svenska kronan föll som en sten, steg samtidigt levnadsstandarden betydligt i övriga Nordeuropa. Tyskar, danskar och norrmän kunde helt plötsligt för en ringa penning köpa sig en sommarstuga, omgiven av sjöar och täta barrskogar. Kilometrar till närmsta grannar.

Om vi tar en titt på vad som hänt i Sverige mellan 1749 och 2005, kan vi se följande:

Invandrade: 2 951 853

Utvandrade: 2 887 193

Än så länge ligger utvandring från Sverige och invandring till Sverige nästan lika.

Liksom svenskarna har satt spår i sina nya länder, har våra nya östgötar satt spår här. Vi har till exempel fått nya tillskott till den svenska husmanskosten; pizza och kebab. För att inte tala om kåldolmar.

Källor:

SCB

Sveriges ambassad i Ottawa
ACS Ancestry estimates 2007

Topp5

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Linköping					
 Irak	1.685	829	908	121	3.516
 Iran	313	169	430	510	1.422
 Bosnien-Hercegovina	87	82	942	1-5	1.112
Övriga Asien	561	89	103	277	1.030
 Somalia	742	115	167	6	1.030

Topp5

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Motala					
 Finland	14	14	28	826	882
 Bosnien-Hercegovina	12	38	478	7	535
 Irak	305	85	36	1-5	427
 Jugoslavien	6	18	120	124	268
Övr Mellanöstern	53	27	65	73	218

Topp5

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Vadstena					
 Finland	1-5	1-5	1-5	54	63
 Irak	46	1-5	12	1-5	61
 Bosnien-Hercegovina	1-5	6	49	0	60
 Tyskland, Österrike	9	6	1-5	24	43
 Norge	1-5	7	1-5	15	27

Topp5

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Mjölby					
 Finland	10	1-5	10	215	239
 Irak	74	37	43	9	163
 Bosnien-Hercegovina	6	1-5	95	0	102
Övriga Mellanöstern	19	29	28	21	97
Sydamerika	7	7	13	55	82

Topp5

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Ödeshög					
 Finland	0	1-5	1-5	54	58
 Polen	23	10	1-5	1-5	39
 Bosnien-Hercegovina	0	1-5	26	0	27
 Tyskland, Österrike	6	1-5	1-5	16	26
 Irak	22	0	1-5	0	23

Topp5

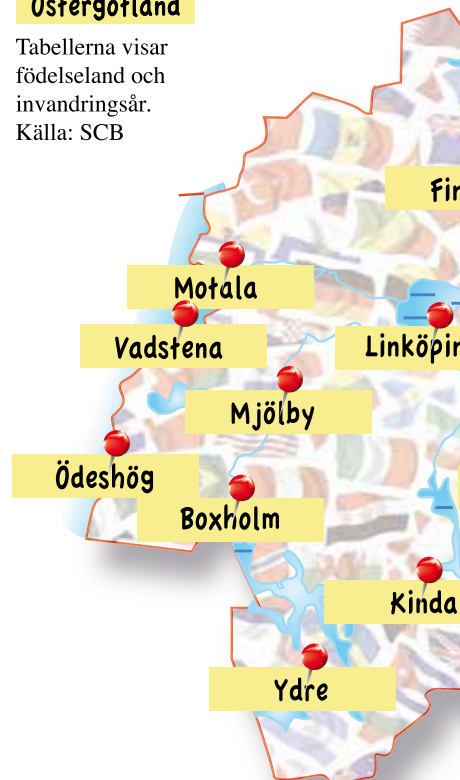
	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Boxholm					
 Irak	36	11	10	0	57
 Finland	1-5	1-5	1-5	40	46
 Tyskland, Österrike	1-5	1-5	0	12	19
 Norge	1-5	7	0	1-5	14
 Somalia	14	0	0	0	14

Topp5

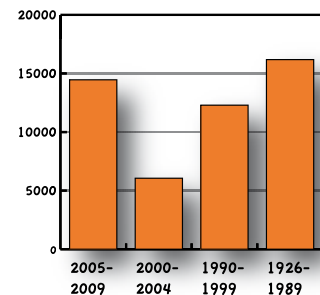
	2005- 2009
Östergötland	
 Irak	3.965
 Finland	221
 Bosnien-Hercegovina	225
 Jugoslavien	70
Övr Mellanöstern	598

Östergötland

Tabellerna visar födelse- och invandningsår.
Källa: SCB

När kom invandrarna?

Invandringen totalt till Östergötland.
Källa: SCB

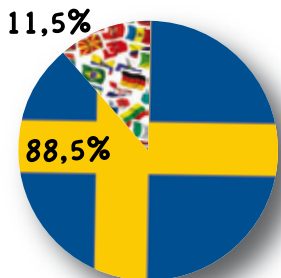
Topp5

	2005- 2009
Ydre	
 Tyskland, Österrike	2
 Danmark	1
 Finland	1-
 Bosnien-Hercegovina	1-
 Irak	1

-	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
	1.271	1.273	170	6.679
	124	220	4.906	5.471
	290	3.655	15	4.185
	399	1.471	759	2.699
	382	908	604	2.492

Var är östgötarna födda?

Antal invånare totalt i Östergötland födda i Sverige resp i andra länder. Källa SCB

2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
3	8	1-5	10	42
1	0	1-5	21	36
5	1-5	0	26	30
0	1-5	19	0	21
3	0	0	0	13

Topp5

Finspång

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Finland	9	14	21	678	722
Bosnien-Hercegovina	8	7	121	0	136
Jugoslavien	1-5	7	60	53	122
Tyskland, Österrike	30	8	9	66	113
Irak	40	17	27	1-5	85

Topp5

Norrköping

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Finland	91	47	82	2.024	2.244
Irak	1.664	278	232	36	2.210
Bosnien-Hercegovina	105	147	1.828	7	2.087
Övr Mellanöstern	344	209	525	387	1.465
Sydamerika	120	101	187	916	1.324

Topp5

Söderköping

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Finland	1-5	7	1-5	117	132
Tyskland, Österrike	9	8	1-5	31	50
Bosnien-Hercegovina	1-5	1-5	37	0	43
Irak	32	1-5	1-5	0	35
Sydamerika	6	1-5	7	15	30

Topp5

Valdemarsvik

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Finland	0	1-5	1-5	84	88
Tyskland, Österrike	14	1-5	1-5	16	40
Afrika exl Nordafrika	20	1-5	1-5	0	27
Irak	17	1-5	1-5	0	25
Thailand	12	8	1-5	1-5	22
Polen	1-5	1-5	1-5	14	22

Topp5

Åtvidaberg

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Finland	1-5	1-5	1-5	52	60
Tyskland, Österrike	1-5	6	1-5	29	43
Övriga Asien	1-5	6	8	21	40
Irak	33	6	0	0	39
Iran	9	1-5	1-5	15	32

Topp5

Kinda

	2005- 2009	2000- 2004	1990- 1999	1926- 1989	Total
Finland	0	1-5	0	68	69
Somalia	69	0	0	0	69
Tyskland, Österrike	13	6	1-5	19	43
Bosnien-Hercegovina	1-5	1-5	25	0	27
Irak	25	0	0	0	25

Programvaror för bildbehandling, textredigering liksom läs- och skrivstöd finns i alla datorer. Foto: Anne Hederén

I Malmö står brukaren i självklart fokus

Text: Anne Hederén, Länsbibliotek Östergötland

Ett gäng östgötar antrände tåget söderut i september när lärmiljöprojektet arrangerade en inspirationsresa till Malmö lärcentrum och biblioteket i Rosengård. Förutom biblioteksfolket deltog lärare från SFI i Norrköpings och Östsams integrationssamordnare Catherine Szabó.

Malmö lärcentrum invigdes i februari i år i stadsbibliotekets lokaler och drivs inledningsvis som en testverksamhet under tre år i samarbete med utbildningsförvaltningen. Öppettiderna är desamma som bibliotekets. Utbildningsförvaltningen bidrar med två miljoner till teknik och personal.

Ingen registrering

Verksamheten är öppen för alla bibliotekets besökare, ingen särskild registrering krävs. Lärcentrum ska även efter behov och efterfrågan erbjuda en lärmiljö för studerande inom vuxenutbildningen och högskolan. Lokalen med stora fönster, datorer

med generöst tilltagna bildskärmar och personal som hjälper till med det mesta har snabbt blivit oerhört populär.

Individuellt stöd

– Det är i princip alltid fullt konstaterar projektledaren, Stefan Wahlstedt. Det här har blivit något av en testmiljö för ny teknik.

Datorerna är utrustade med avancerade programvaror som Photoshop och InDesign för bild- och textredigering. Anpassade hjälpmedel för den som behöver läs- och skrivstöd finns också. På whiteboardtavlan marknadsförs möjligheten att låna en iPad.

Man vill använda digitala verktyg för att individualisera lärandesituationerna. Verksamheten bygger på individuellt stöd. Två lärare är anställda enbart för att bemanna lärcentrum utöver de bibliotekariéer som ingår i schemat.

Avspänt förhållningssätt

Personalen har ett avspänt förhållningssätt till frågor om teknik och programvaror.

– Vi löser det mesta utan särskild utbildning i programvarorna. Om vi stöter på problem är det alltid någon besökare som kan hjälpa till. Vi tar

fram korta handledningar till stöd, säger Stefan Wahlstedt.

Det är inte svårt att förstå att folk gärna trängs runt datorerna. Även om det är en övervikt av unga män i 20–30 årsåldern när vi är på besök är målgruppen vid.

Alla är välkomna

– Hit är alla välkomna! Det är lika mycket värt när en tioåring spelar spel som att en pensionär spelar på hästar och en 20-åring skriver ett CV, slår Stefan fast. Det här ska vara en resurs för allmänheten. Om lokalen inte räcker till för alla olika behov måste vi se över vad som erbjuds t ex. för barn och unga i resten av huset. Det är inte behoven det är fel på i så fall, det handlar bara om hur vi möter dem.

Det är resultatet av många års framgångsrikt arbete gentemot vuxenstuderande och SFI som gjort att Malmö stad valt att förlägga sitt lärcentrum till stadsbiblioteket.

Trådlös surfning på biblioteket i Rosengård. Foto: Anne Hederén

IDA-konceptet

Verksamheten som pågått sedan 1995 kallas idag IDA (Information Delaktighet Arbete) och vänder sig till vuxenstuderande inom SFI och grundläggande vuxenutbildning. Efter att ha startat med externa projektmedel har man nu integrerat projektet i vanlig verksamhet. Inom IDA kan man:

- Låna kurslitteratur och annan lättläst litteratur på svenska.
- Få tillgång till datorer med internet och program som kan vara användbara för studierna.
- Ta del av programverksamhet med samhälls-, yrkes- och arbetsmarknadstema.
- Få hjälp med hemuppgifter och informationssökning.

Därutöver erbjuds visningar, filmvisningar, internetkurser för nybörjare, stöd vid studier, språkcaféer och läxhjälp. IDA finns på sex av Malmös bibliotek, bland de aktivaste är biblioteket i Rosengård.

Rosengård

Rosengård har 22 000 invånare, 86 procent har utländsk bakgrund. Stadsdelen och därmed biblioteket har mycket speciella förutsättningar, inte minst på grund av genomströmningen. På fyra år byts hälften av befolkningen. Man möter mycket framåtanda

och människor som kämpar hårt, berättar Jonas Bolning, chef på Rosengårdsbiblioteket. De som flyttar är människor som lyckats ta de första stegen för att etablera sig i Sverige. En tredjedel av dem som bor i Rosengård är under 18 år. Biblioteket har därför två givna fokusområden – barn och vuxenstuderande.

Språk och mötesplatser

Arbetet handlar mycket om att bygga nätverk och kontakter och har ett tydligt användarperspektiv. – Vi bjuder in oss på lärarträffar, berättar Mette Aldborg som är studiebibliotekarie. Det finns en referensgrupp med lärare och elever. – Men vi ska inte hamna i knät på utbildningen; vi värnar om det frivilliga perspektivet, påpekar Mette.

Utbudet tar fasta på bibliotekets möjlighet att stödja språkutveckling och att vara en mötesplats. Bland aktiviteterna som erbjuds finns boksamtal om lättlästa böcker, boktips, språkträning. Konceptet Berättelsen i centrum handlar om att uppmuntra till muntligt berättande i grupp.

Förändra och testa är ledord. Det senaste är IDA-bloggen som vänder sig till både lärare och elever med lästips och inspiration: <http://idabloggen.wordpress.com/>

Det är lätt att bli inspirerad av allt som händer i Malmö!

Mångfald i Garaget

Garaget heter Malmös senast öppnade bibliotek som är involverat i IDA-konceptet.

Beläget i en 520 kvadratmeter stor fabrikslokal i Sofielund samsas biblioteksservice med ett ekologiskt café, en öppen scen/arrangemangsalokal, en öppen kreativ verkstad och mycket mer. Hit kan man komma för att läsa och låna böcker, ta en god fika, laga sina jeans, pyssla, möta andra, låna en dator, läsa tidningar på olika språk eller hitta en arena för egna och andras arrangemang.

Själva biblioteket har ett ganska litet sortiment, men möjligheter att snabbt beställa böcker, tidningar och skivor som besökarna önskar. Framför allt är Garaget en mötesplats för mångfald som erbjuder arrangemang där alla får plats oavsett etnisk bakgrund, sexuell läggning eller kulturell hemvist.

Läs mer:

www.malmo.se/medborgare/kultur-noje/garaget

Läsplattor till utlåning inte helt enkelt

Text: Clara Nyström, Åtvidabergs bibliotek

Åtvidabergs bibliotek arbetar målmedvetet med att sprida kunskap och uppmuntra läsglädje. Vi tror att den nya tekniken kan skapa ett mervärde för vissa grupper av låntagare och besökare. Tack vare tekniken kan vi förhoppningsvis nå nya grupper.

Ganska tidigt bestämde vi oss för att köpa två läsplattor; en Sony PRS-600 (Touch edition) och en iRiver Story. Under våren 2010 har personalen testat att ladda ner och läsa. När läsplattorna

blev uppmärksammade i medierna började besökare fråga oss om möjligheter att "prova på".

Det visade sig att Åtvidaberg är bland de första biblioteken i Sverige att låna ut läsplattorna till låntagare. Av och till är det kö på båda läsplattorna som vi marknadsför via vår hemsida. Vi har haft en föreläsning om plattorna i samband med dyslexi-veckan och planerar att ha ytterligare en för lärare och skolpersonal. Det blir även en förevisning från en återförsäljare med flera av de läsplattor som finns på den svenska marknaden. Då bjuder vi också in allmänheten. Om vi ser

ett behov, kan vi tänka oss att köpa in ytterligare läsplattor i framtiden. Vi har tyvärr märkt att utlåningen av läsplattor inte fungerar så smidigt som det skulle kunna göra. Adobe Digital Editions, programmet man måste ha för att kunna låna e-böcker, är för krångligt för många. Det skulle kunna fungera smidigare och enklare. Att först behöva skapa en Adobe-id, för att sedan ladda hem och installera Adobe Digital Editions, och först därefter kunna ladda ner e-boken och föra över till läsplattan är för krångligt. Vi hoppas därför på en smidigare lösning i framtiden.

"Svårt att sia om framtiden för läsplattor"

Text: Clara Nyström, Åtvidabergs bibliotek

De har funnits ett tag nu, läsplattorna. Även om de flesta nu hört talas om läsplattorna är det inte många som sett, än mindre använt en. Så jag börjar med lite bakgrundsinformation.

En läsplatta är elektronisk skärm, särskilt anpassad för att läsa e-böcker och andra elektroniska texter på och även göra läsningen till en behaglig upplevelse.

Det finns flera typer av skärmar till läsplattor, den vanligaste idag heter "e-ink" och försöker efterlikna bläcket på vanligt papper. Det är den typen av skärm vi vanligen menar när vi pratar om den speciella skärmen på läsplattorna, men det finns ett par alternativa tekniker och fler är under utveckling. Av de läsplattor som finns i Sverige idag och som är på gång har alla e-ink (jag räknar ej iPad som en läsplatta). E-inkskärmen fungerar genom att små bläckfyllda bubblor (med svart eller vitt bläck) ges en elektrisk laddning och därigenom bildar ord på skärmen.

Läsplattor idag

Idag finns läsplattorna ibland oss, det talas om dem och folk är nyfikna, men

få har faktiskt sett eller använt en. Det är det dags att ändra på, och där har biblioteken har sin roll att fylla.

Biblioteken kommer aldrig att kunna förse alla med en läsplatta, men vi kan visa upp att de finns, erbjuda ett första möte med dem och låta intresserade "prova på" hur de fungerar. Innan man tar beslutet att köpa en läsplatta är det nämligen viktigt att få prova, för dagens läsplattor har lite olika egenskaper och är bra på olika saker och det är inte säkert att den blivande läsplatteägaren har helt klart för sig vilka egenskaper som är viktiga för honom eller henne utan att ha provat.

Läsplattor i framtiden

Det är svårt att sia om framtiden för läsplattorna, det finns de som inte tror på någon framtid. De är för "smala", tror pessimisterna, "marknaden vill ha en mer mångsidig produkt" ...

Det är klart att läsplattorna är en smal produkt, de har bara ett jobb, att vara bekväma att läsa på. När det gäller läsupplevelse är de så nära en bok man kan

komma på en skärm.

I framtiden kommer det att behövas stora skärmar, och det kommer att behövas små smidiga skärmar, skärmar med talsyntes, skärmar med bättre kontrast och skärmar med färg (de lanseras nu). Men de kommer aldrig att bli en dator, utan kommer fortfarande att vara till för att läsa på. Jodå, läsplattorna har en framtid, hos dem som vill läsa böcker ...

”Roligare med iPad och Galaxy Tab”

Text: Kerstin Olsson, länsbibliotekarie

Betydligt roligare att jobba med är läsplattor typ Apples Ipad och Samsungs Galaxy Tab.

– Ja, men det är ju inga riktiga läsplattor, säger många.
– Jodå, det är de visst det, säger jag. De är läs- och surfplattor. De är inga kompletta datorer och de fungerar bara med appar som laddas ner via ”butik”.

Ipad är en ren läs- och surfplatta. Som en större iPod. Det går inte att ringa på den och det finns ingen kamera. Inga riktiga kontorsprogram. Men böckerna blir extra roliga att läsa. Det finns bra läsprogram för bilderböcker, fackböcker och liknande som blir roligare att läsa genom att de samtidigt kan vara interaktiva. Första boken jag läste var ”Hjälp vem är jag?” av Caroline af Ugglas och UKON. Inför svenska lanseringen producerar Rabén & Sjögren

en bilderbok om Megakillen av Martin Olczak och Anna Sandler läser jag i DN. Än så länge är det krångligt att låna e-böcker från Elib. Det kräver en programvara i datorn och en i iPaden. Och så måste man synka via iTunes. Hopplöst krångligt. Bättring önskas.

Samsungs Galaxy Tab är en stor (men bara hälften så stor som iPad) Android smartphone. Det betyder att det går att ringa på den och det finns kamera med blix. Man kan filma och ha videosamtal. Fungerar bra för film och webb-tv och läsprogrammet som jag testat är bra. Enda kruxet just nu är att det inte går att ladda ner bibliotekslån från Elib till Androiden än, men en app ska vara på gång, sägs det. Hoppas det. För både läs- och surfplattorna gäller att förlag skapar sina egna bokhandlar där man kan köpa böcker och prenumerera på tidningar.

Noterar att Svenska Dagbladet lanserat en prenumeration för iPad. Än så länge är de ganska dyra, men det är ett par Android-plattor på gång som bara kommer att kosta hälften jämfört med de båda ovanstående.

Läsplatta eller surfplatta? Eller både och?
Foto: Agneta Hagelin

Mest för internt bruk och demonstration ute i länet

Text: Agneta Hagelin, redaktör

Vissa av de östgötska biblioteken avvaktar utvecklingen bland läsplattorna, andra har redan gjort inköp.

Mjölby har köpt in flera modeller; Cybook Opus (2 st), Sony Pocket Ereader (1 st), Sony Touch Ereader (1 st), Iriver Story Ereader (1 st). De ska i första hand användas för intern fortbildning, i andra hand för demonstration och på sikt kanske lånas

ut. Motala har en platta för test och funderar över vad som ska erbjudas i framtiden. Norrköping undersöker just nu marknaden för att kunna börja jobba med läsplattor under 2011. Man har dock en för internt bruk. Finspång har köpt en Letto och en iRiver för att kunna demonstrera läsplattor för låntagarna.

I Kisa finns en BE book-platta för in-

ternt bruk. Vadstena kommer att köpa in för internt bruk och demonstration.

Länsbibliotek Östergötland har en handfull plattor av både traditionell modell och nya surfmodeller. De ska användas i första hand för fortbildning i länet, men har också demonstrerats för allmänheten, bland annat i samband med Folkbildarforum i Linköping i november.

Om läsplattor i skolan på läsplattedagen 8 december

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Jönköpings kommun är först med läsplatta i skolan. För två år sedan började Jönköpings skolbibliotek att låna ut skönlitteratur på läsplattor. Projektet blev så lyckat att kommunen nu blir först i Sverige med att flytta över skolböcker på läsplatta. Plattorna ska locka fler elever till att öppna skol-

böckerna. Samtidigt vill Jönköpings kommun testa om undervisningen blir annorlunda när digitala respektive tryckta läromedel används.

Elisabeth Fridsäll-Emilsson och Morgan Holm från Skolbibliotekcentralen i Jönköping berättar mer om satsningen på läsplattor i skolan på

läsplattedagen i Linköping, 8 december. Studiedagen på temat läsplattor och e-boksläsning handlar också om e-bokens framtid och om försök med utlåning av läsplattor på bibliotek. Eftermiddagen ägnas åt demonstrationer och workshops. Leverantörer av läsplattor i Sverige finns med under dagen.

It-support direkt i Söderköping

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Nu kommer It-support direkt till Söderköping. Äldre och personer med funktionsnedsättning ska få hjälp när tekniken krånglar. Hjälpmedelsinstitutet står bakom försöksverksamheten som ska pågå i ett antal kommuner under 2010–2011. Information om tjänsten kommer att ges av biblioteket i Söderköping.

Den som tillhör målgruppen och bor i Söderköping kan ringa till It-supporten och få hjälp med datorn, digitalboxen, bredbandet, skrivaren, mobiltelefonen, digitalkameran och all annan ny teknik som kan finnas i hemmet. Hjälpen är gratis och samtalet kostar som ett lokalsamtal.

Försöksverksamhet

– Det är en försöksverksamhet som ska pågå i ett antal kommuner under 2010 och 2011, berättar Lars Johansson,

projektledare för It-support direkt. Vi vill undersöka förutsättningarna för en It-support som är enkel att nå och använda av grupper som kan behöva ett extra stöd när det gäller ny teknik.

It-support direkt finansieras med medel från Arvsfonden och kommunikationsmyndigheten PTS. Det är Hjälpmedelsinstitutet som driver projektet, och en lång rad företag, handikapporganisationer och kommuner står också bakom.

– Om det finns intresse är förhopp-

ningen att liknande It-supportverksamhet blir tillgänglig för fler, säger Lars Johansson. Den som tillhör målgruppen och bor i Söderköping kan i fortsättningen ringa It-support direkt på telefon 0771-14 15 00. Samtalet kopplas till företaget Transcom i Norrköping.

Fjärrstyrd support

De som svarar i telefonen har inte bara stora kunskaper i datorer och annan ny teknik utan kan även informera om tekniska hjälpmedel som kan underlätta datoranvändandet. Supporten kan fjärrstyra datorn hos den som ringer upp för snabbare hjälp. Det är biblioteket i Söderköping som ansvarar för lansering och informationsspridning av den nya tjänsten.

– Vi kommer att informera pensionärsföreningarna, handikapprådet och de deltagare vi har på våra internetkurser om It-supporten. Jag tror att det kommer att bli en mycket uppskattad service, säger Marie Eriksson, bibliotekarie i Söderköping.

Smått & gott

Mjölby: Anneli Friberg (bilden) slutar vid årsskiftet som bibliotekschef och blir avdelningschef på Linköpings universitetsbibliotek på

Campus Norrköping. Emelia Sundblad, filialansvarig på biblioteket i Mantorp, går på föräldraledighet i december. Emelie Hedlund kommer att vikariera för henne.

Ödeshög: Karin Hermansson kommer tillbaka i tjänst efter sin föräldraledighet den 1 februari 2011.

Åtvidaberg: Anja Leiding har slutat sin anställning och är idag bibliotekschef för Vingåkers bibliotek i Sörmland. Nya i Åtvidaberg är Sanna Olsson som bibliotekarie på gymnasiebiblioteket samt Åsa Hedström som arbetar med inriktning mot ungdomar och viss del av social service.

Kinda: Mona Ljungkvist har slutat på filialen i Horn. Anna Isaksson Ekman tillträdde hennes tjänst 1 augusti.

Motala: Boel Loord, assistent som förestått filialen i Tjällmo, pensionerades 1 juli liksom Birgit Fredén, ansvarig bibliotekarie för filialen i Borensberg. Britt-Marie Glad, assistent på Hb, har också slutat i somras. Tjänsten i Tjällmo är utlyst och besätts tills vidare av Kerstin Lindhe, assistent på Hb. I Borensberg har Linda Kardell fått bibliotekarietjänsten.

Norrköping: Jenny Ek börjar den 1 december 2010 och vikarierar för Johanna Wassholm, Uppsökande verksamhet HB. Klara Persson vikarierar för Susanna Lönnqvist på Östra Husby bibliotek.

Finspång: Lovisa Sundin är ny barn- och ungdomsbibliotekarie from 1 augusti.

Nina Wester (bilden) har anställts på 40 procent för att jobba med webb, sociala medier och marknadsföring.

Valdemarsvik: Bibliotekarie Andreas Pettersson har slutat och ny bibliotekarie är Peter Westlund.

Ydre: Kerstin Karlsson slutade en 50-procentig tjänst 31 juli (efter 19 års anställning), Elsmari Larsson gick då upp från 50 till 75 procent och på resterande 25 procent arbetar Kicki Samuelsson.

Allt genast – var står Östergötland nu?

Text: Rolf Holm, Länsbibliotek Östergötland

”DAISY direkt” är det namn som TPB har gett tjänsten som innebär att den talboksberättigade allmänheten hemifrån ska kunna ladda ner talböcker från TPB:s digitala arkiv. I Östergötland har vi regionalt döpt samma tjänst till ”Allt genast”.

Det regionala projektet ”Allt genast” rullar på allt sedan starten under Dyslexiveckan 4-8 oktober. Allt har inte skett genast men en hel del arbete har redan nu kommit igång. Det finns till exempel kontaktpersoner på alla folkbibliotek i Östergötland och en gemensam webbplats där material som alla kan ha användning av har publicerats.

Lathundar

Ett bra exempel är de lathundar som kommunbiblioteken själva har gjort och delat med sig av. De vänder sig framförallt till personal. För den breda allmänheten finns ostgotabibliotek.se och ingången ”Svårt att läsa”. Här går det bland annat att boka tid för att bli

registrerad och få ett nedladdnings-tillstånd och tillgång till TPB:s digitala arkiv på ca 80 000 titlar.

Många är inblandade och många är nyfikna på den här positiva tjänsten. Det är direkt ingen som behöver övertygas utan det handlar mer om att frigöra tid för att kunna informera, registrera och hjälpa de personer som vill använda sig av ”DAISY Direkt”. Det kan också handla om att fråga den

talboksberättigade person som du just nu har framför dig om han/hon känner till möjligheten att ladda ner direkt från TPB:s digitala arkiv och fråga om han/hon vill börja använda sig av tjänsten.

Fler ska läsa mer

Cirka en månad efter start hade projektets kontaktpersoner sin första nätverksträff. Det visade sig att bilden av hur kommunerna har kommit igång skiftar starkt. En anledning är att länets kommuner ser så olika ut. Alltifrån den minsta kommunen Ydre till den största Linköping. Ett bland flera goda exempel är Motala där man lyckats med att sprida kunskapen och ansvaret bland flera kollegor om hur registrering går till både bland den egna personalen och också bland skolbibliotekets personal. Och det är väl här nyckeln till framgång ligger, att många ska känna sig delaktiga i detta läsfrämjande arbete.

Vad det hela handlar om är att få fler att läsa mer!

FOTNOT: Motsvarigheten till ”DAISY Direkt” för studenter heter ”Student Direkt”.

”Hittills tycker jag utbudet verkar bra”

Text: Agneta Hagelin, redaktör

Henny Tuffin, 25-åring som studerar kulturturism i Linköping, är en av de östgötar som börjat ladda ner talböcker via sitt lånekort.

Vad tycker du om tjänsten från TPB, är det krångligt?

– Hittills tycker jag utbudet verkar bra, att hitta böcker har varit urlätt. Det enda jag behövde hjälp med var att få ner AMIS, annars har det funkade smidigt.

Vad har du laddat ner?

– Jag har bara hunnit laddat ner två böcker hittills, det tar ju en stund att ta sig genom dem ... Det blev en från

topplistan, ”Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann” och en barnbok.

Brukar du lyssna på böcker?

– Ibland har jag lyssnat och då har jag köpt dem. Eller så har jag laddat podcast. Jag brukar även läsa böcker.

Hur fungerar det att vara dyslektiker och plugga?

– Det fungerar rätt bra. Ibland kan det vara kämpigt men man får ta till små knep, till exempel spela in föreläsningarna. Jag har även anteckningshjälp. Största problemet för oss dyslektiker är att vi ofta har dåligt självförtroende när det kommer till studier. Man känner sig frustrerad eftersom texten inte blir som man vill. Därför får vi inte riktigt visa vad vi faktiskt kan och ges därmed lägre betyg än vad vi förtjänar.

Har du nyttjat rätten att få kursmaterial inläst?

– Nej, jag använder mig istället av inspelade föreläsningar och anteckningshjälp.

Framtida samarbete för medier på olika språk

Text: Rolf Holm, Länsbibliotek Östergötland

Fyra kommuner i länet ingår i en grupp som ska verka för framtida samarbeten kring medier på andra språk än svenska.

Medieförsörjningen på andra språk än svenska handlar inte enbart om att ha ett relevant urval av medier på bibliotekens fysiska och digitala bibliotekshyllor att erbjuda de människor som bor, arbetar eller av någon annan orsak befinner sig i Östergötland. Det handlar också om att skapa gynnsamma förutsättningar för att dessa medier ska nå de målgrupper som de är avsedda för. Att arbeta för att tillgängliggöra dessa resurser är en nyckelfråga

och en av bibliotekens stora framtidsutmaningar.

I samband med att ett nytt gemensamt biblioteksdatasystem kommer att införas i länet har det funnits anledning att också se över det regionala medieförsörjningsarbetet. En ny överenskommelse om regionalt samarbete kring medieförsörjningen har därför formulerats. I det här policydokumentet, som bibliotekscheferna har ställt sig bakom, har man återigen pekat på vikten av att de kommunala biblioteken upprättar egna medieplaner och att formulera en regional medieplan där samarbetet kring det gemensamma biblioteksdatasystemet lyfts fram och utvecklas.

Tanken är att medier på andra språk

än svenska köps in till hela länet av en medieurvalsgrupp som består av biblioteken i Linköping, Norrköping, Motala och Finspång och att inköpen innefattar alla medietyper, såväl tryckta som digitala medier.

I det här arbetet, åtminstone initialt, skulle det vara intressant att bredda gruppen till att också omfatta en eller ett par personer som arbetar med nyanlända människors etablering i samhället och på arbetsmarknaden. På så sätt skulle bibliotekets roll i samhället stärkas och den enskilde individen skulle upptäcka och använda sig av bibliotekets resurser.

Två konferenser om prioriterade mångfaldsfrågor

Text: Rolf Holm, Länsbibliotek Östergötland

Sedan flera år tillbaka har Länsbibliotek Östergötland tillsammans med biblioteken i Norrköping och Linköping arrangerat en årlig konferens där målgruppen har varit lärare och bibliotekspersonal. Vi har alternerat mellan städerna för det har visat sig att närhetsprincipen gäller för deltagande.

Syftet med konferenserna har bl.a. varit att knyta nätverk mellan bibliotek och skola, skapa en arena för fortbildning, bjuda in aktuella personer och att visa bibliotekens potential och vilja att samarbeta kring dessa frågor.

Föreläsare under årets konferens, "Svenska som andra språk i det mångkulturella Sverige", var Gillis Herlitz som berättade om kulturmöten, Nabil Alfakir, lärare och mångfaldspedagog, aktuell med "Föräldrasamverkan i förändring: handbok för pedagoger" och Marie-Chantal Long aktuell med boken "Vad hatet gör kan ingen fatta". Från Norrköpings stadsbibliotek berättade bibliotekarien Marianne Lindberg om vilken roll biblioteken kan spela.

Nationella aktörer

Den andra oktoberkonferensen var ett

samarbete mellan länsbiblioteken i Östergötland och Sörmland och Norrköpings stadsbibliotek. Den vände sig till bibliotekspersonal i de bägge länen. Rubriken för dagen var "Det flerspråkiga biblioteket – IB- dagarna".

Bakgrunden till konferensen var ett seminarium i Stockholm i början av 2009 där föreningen Sveriges länsbibliotekarier tillsammans med Internationella Biblioteket diskuterade strategiska framtidsfrågor för mångspråkig litteraturförsörjning. Där togs frågan upp om att anordna en räkka regionala konferenser. Det upplägg vi valde var att bjuda in nationella aktörer som Internationella Biblioteket och Talboks- och punktskriftsbiblioteket.

Ett antal olika projekt presenterades också. Östergötland lyfte fram "Biblioteksvårdar" och Kultur i Väst Regionbiblioteket presenterade projektet "Det mångspråkiga biblioteket". Karin Sohlgren, barnbibliotekarie i Rinkeby och samtidigt verksam på Skolverket, pratade kring flerspråkiga böcker för barn. Vedad Begovic, Eskilstuna, gjorde en uppskattad presentation om integration och mångfald.

Somalia först ut i seminarier om mångkultur

Text: Anne Hederén,
Länsbibliotek Östergötland

Under våren arrangerar länsbiblioteket seminarier om invandrargrupper från aktuella länder. Seminarierna genomförs inom ramen för lärmiljöprojektet och vänder sig till all bibliotekspersonal i samtliga kommuner.

Första tillfället genomförs i januari och kommer att handla om Somalia och somalier i Sverige. Medverkar gör Ali Osman som är docent vid CEIFO, Centrum för forskning om internationell migration och etniska relationer, vid Stockholms Universitet.

Senare under våren erbjuds föreläsningar om Afghanistan och Irak.

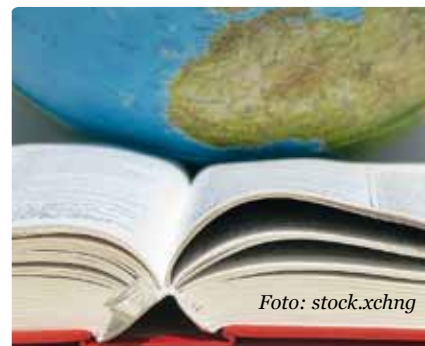

Foto: stock.xchn9

Anbud och kickoff för gemensamt system

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Utannonsering av anbudsfrågan, gemensam kickoff för all bibliotekspersonal i länet, nya arbetsgrupper som ska arbeta fram enhetliga regler och rutiner. Nu går projektet med det gemensamma biblioteksdatasystemet in i en ny fas. Om ett år ska det finnas ett gemensamt Östgötabibliotek.

Vad ska det gemensamma biblioteksdatasystemet heta? Moa? Tage? Ostbib? Östgötabibliotek? ”Vi funderar på att utlysa en namntävling i samband med kickoffen”, berättar Thomas C Ericsson, bibliotekschef i Kinda kommun, som sitter med i arbetsgruppen som planerar kickoffen.

Kickoff fredag 11 februari

Fredag 11 februari blir det en kickoff för all bibliotekspersonal i länet. Det blir ett avstamp inför arbetet med att skapa det gemensamma Östgötabiblioteket, där det gäller att riva gränser och skapa en vi-känsla bland kollegor i hela länet.

”Vi kommer att vara i Wallenbergsalen på läns museet. De flesta bibliotek kommer att hålla stängt då. Personalen från Norrköpings stadsbibliotek kommer att bussas till Linköping”, berättar Thomas C Ericsson.

Själva upphandlingen av det gemensamma systemet kommer att utannonseras vid årsskiftet. Det är för att ”fira” att projektet har kommit så långt som kickoffen planeras.

Gemensamma regler

Projektet går nu in i en ny fas där det gäller att hitta nya arbetsformer mellan biblioteken i länet. En arbetsgrupp har tillsatts för att se över låneregler, policyfrågor och reservationsregler.

”Förhoppningsvis ska vi kunna enas om gemensamma regler som gäller på alla bibliotek i länet”, säger Lena Axelson, biblioteks- och kulturchef i Vadstena och sammankallande i gruppen.

Grundkatalog

Bibliotekscheferna har beslutat att Linköpings bibliotekskatalog blir grundkatalog i det nya systemet. Villkoret är dock att Norrköpings ämnesord och det arbete Norrköping har lagt ner på att skapa en användarvänlig webbkatalog,

ska kunna överföras och kunna återvinnas i ett framtida gränssnitt.

”Det är mycket viktigt för oss att det arbete vi har lagt ned på vår katalog och den nya webben kan återanvändas i det gemensamma systemet”, säger Birgitta Hjerpe, bibliotekschef i Norrköping.

Gemensamt bibliotekskort

Ett gemensamt bibliotekskort har varit utgångspunkten för arbetet med det gemensamma bibliotekssystemet. Men ska det vara ett gemensamt bibliotekskort för alla östgötar, eller ska respektive kommun ha sin logga med på baksidan?

Bibliotekscheferna diskuterade frågan på senaste styrgruppsmötet och kom fram till att ett gemensamt bibliotekskort med ett enhetligt utseende har ett starkt symbolvärde.

”Ett gemensamt bibliotekskort symboliserar att det här är större än det kommunala biblioteket, att man därigenom får tillgång till hela det samlade medieutbudet i länet”, anser Lena Johansson, bibliotekschef i Boxholm.

Anna Kristina Rutquist fick Bengt Hjelmqvists pris, Birgitta Hellman Magnusson Greta Renborgs pris och Johanna Dalmalm tilldelades 2009 års Collijn-pris. Foto: Torkel Edenborg

Grattis Birgitta till Greta Renborgs pris!

Text: Kerstin Olsson, länsbibliotekarie

Vi på biblioteken i Östergötland gratulerar Birgitta Hellman Magnusson till Greta Renborgs pris.

Vi instämmer i juryns motivering och känner oss samtidigt delaktiga i priset eftersom det finns så mycket bra verksamhet på biblioteken i Östergötland att marknadsföra.

Juryns motivering: "Passionerat och nydanande arbetar hon aktivt för att motverka digitala klyftor och digital analfabetism. Med hjälp av ny teknik verkar hon för tillgänglighet i demokratisk, folkbildande och läsförmedlande anda och visar vilken viktig roll biblioteken spelar också i vårt uppkopplade

samhälle".

Priset, diplommet och 25 000 kr delas ut under Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.

Greta Renborgs pris delas ut varje år till bibliotek eller enskild bibliotekarie som lyckats med bra marknadsföring. Alla vi som har haft nöjet att ha Greta Renborg som lärare på Bibliotekshögskolan och som känner Birgitta, vet att hon marknadsför biblioteken med samma entusiasm och känsla att biblioteken är viktiga för både enskilda människor och samhälle.

Ur Birgittas tacktal

"Tack! Jag är väldigt glad och stolt för detta pris, och för motiveringen, som

gör mig alldeles rörd och lite generad.

Det är fantastiskt att få ett sådant erkännande för sitt arbete och det man brinner för. Jag är också väldigt glad för bibliotekens skull. För att det här riktar fokus på folkbibliotekens nya roll i informationssamhället. Mer än att tillhandahålla böcker har biblioteken idag också en viktig uppgift när det gäller att hjälpa människor att hitta till allt det fantastiska som finns på internet. Jag vill betona att jag delar detta pris med min arbetsplats, Länsbibliotek Östergötland, och då främst med min kollega Anne Hederén, som jobbar med att utveckla digitala lärmiljöer på biblioteken i Östergötland".

Projektet "Nytta & nöje" i mål med råge

Text: Anne Hederén, Länsbibliotek Östergötland

2 235 östgötar har fått grundläggande internetguidning via biblioteket.

Målet var att ca 1 600 östgötar, skulle få en grundläggande internetguidning på biblioteket. Det ettåriga projektet finansierades av stiftelsen .SE inom ramen för satsningen *Internet för alla*. Internetnybörjarna har erbjudits olika former av stöd på biblioteken i de elva

kommuner i länet som har deltagit. Alla aktiviteter, totalt 886 tillfällen, har varit utan kostnad för deltagarna. Gensvaret har varit enormt. Närmare 600 personer, har fått individuell handledning, ca 1 300 har deltagit i grundläggande internetkurser och 340 personer i mer omfattande studiecirklar i samarbete med olika studieförbund.

Kursupplägg och koncept har arbetats fram i nära samarbete mellan bibliote-

ken och projektgruppen.

De har träffats en gång per månad för att utbyta erfarenheter. Projektet ingår som en del i det övergripande projektet Biblioteken som lärmiljöer.

Läs mer:

www.lansbibliotek.ostsam.se → Projekt → Nytta och nöje på nätet Biblioteken som lärmiljöer

www.iis.se/ → Internet för alla

Litteraturtävling på Östgötabibliotek

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Vad vet du om Östergötlands författare? Och känner du till vilka böcker som utspelar sig i Östergötland? Nu lanserar Östgötabibliotek en ny författartävling på webben.

Vem var Ydredrotten? Vilken anknytning har Klara Zimmergren från humorserien "Mia och Klara" till Östergötland? Var utspelar sig Henning Mankells "En seglares död"?

Nu finns chansen att testa dina kunskaper i denna litteraturtävling.

Det är länsbibliotekets Elisabeth Strömberg, ansvarig för författarwebben på Östgötabibliotek, som har satt ihop tävlingen.

Hon har varit generös med ledtrådar, så det är bara att klicka sig fram på sidan så kommer man vidare i det digra material som finns om östgötaförfattarna på Östgötabibliotek.

Tävlingen pågår till 9 januari och finns på www.ostgotabibliotek.se.

Klicka på "Östgötaförfattare" i den överliggande menyn, därefter på "Författartävling" i vänstermenyn. Lycka till!

Låna, lyssna, ladda ner – bildspel

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Låna, lyssna, ladda ner – böcker, ljudböcker, musik, språkkurser, artiklar. Upptäck biblioteket hemifrån. Länsbiblioteket har gjort ett bildspel om bibliotekets e-medier.

Bildspelet kan beställas från Länsbibliotek Östergötland. Det går också att se bildspelet på slideshare och ladda ner det därifrån, dock med sämre bildkvalitet.

Bildspelet (originalet) är tidsinställt, så att det byter bild ungefär var 10:e

sekund, och repeterar hela bildspelet med automatik. Hela bildspelet är cirka fem minuter långt.

Detta bildspel utgår från Östgötabibliotek och med jämna mellanrum finns bilder på loggan och adressen www.ostgotabibliotek.se. Bibliotek som vill använda bildspelet kan förstas ändra och lägga till sin egen logga och adressen till sitt eget biblioteks hemsida.

IKT-kompetens för personal och användare

Text: Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Lär nytt – på egen hand eller tillsammans med kollegor! På många håll pågår ett stort arbete med att ta fram IKT-relaterat kursmaterial för bibliotekspersonal och allmänhet.

Det handlar om fortbildningsresurser i form av instruktionsfilmer, ljudfiler, pdf-filer med mera.

Länsbiblioteket har nu sammanställt resurserna på LBÖ-webben under rubriken "IKT-guiden och kursmaterial".

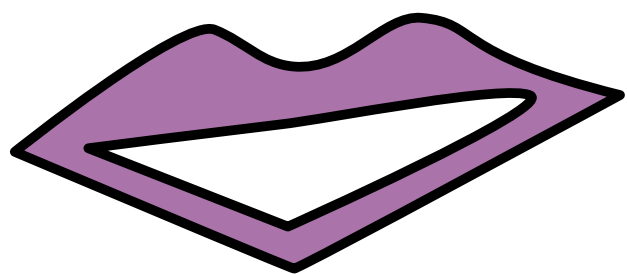
Materialet kan användas för självstudier eller i samband med gruppdervisning av personal, men också i samband med biblioteksvisningar och datorkurser för allmänheten.

På bilden syns Webbit som samlar lärresurser för bibliotekspersonal. Bakom Webbit står lånecentralerna i samverkan. Webbit är en av resurserna under "IKT-guiden".

Här hittar du IKT-guiderna: www.lansbibliotek.ostsam.se

Klicka på "Ladda ner material", sen på "IKT-guiden/kursmaterial".

10 vinnare - 10 starka läsoplevelser

LÄS & RÖSTA PÅ DIN FAVORIT!

Hela länets novelltävling!

www.ungaberattare.se

Sista röstdatum 31/12

www.ostgotabibliotek.se